

ІНСТРУКЦІЯ
для населення щодо порядку дій у разі порушення роботи
систем життєзабезпечення

1. Деякі питання які необхідно здійснити заздалегідь, аби краще обладнати своє житло на випадок надзвичайної ситуації і захистити себе і близьких:
 - 1.1. За можливості дізнатися, де знаходяться найближчі укриття і перевірити стан підвального приміщення.
 - 1.2. Перевірити наявність аварійного виходу.
 - 1.3. Зробити запаси питної та технічної води, продуктів тривалого зберігання.
 - 1.4. Перевірити наявність в аптечці засобів надання першої медичної допомоги і продумати, які ліки можуть знадобитися протягом тривалого часу.
 - 1.5. Підготувати засоби первинного пожежогасіння.
 - 1.6. Подбати про альтернативні засоби освітлення приміщення на випадок відключення енергопостачання (ліхтарики, свічки).
 - 1.7. За можливості, підготувати альтернативні засоби для приготування їжі у разі відсутності газу і електропостачання (печі, газові плити, примуси, тощо).
 - 1.8. Зібрати найнеобхідніші речі та документи на випадок термінової евакуації або переходу до сховищ (укриттів).
 - 1.9. Подбати про справний стан приватного транспорту і запас палива для вчасної евакуації з небезпечного району.
 - 1.10. У холодну пору подумати про альтернативний обігрів оселі на випадок відключення централізованого або індивідуального опалення.
2. При аварії на газопроводі систем газопостачання та газифікації:
 - 2.1. Відчувши у приміщенні запах газу, негайно перекрити газовий кран.
 - 2.2. Не курити, не запалювати сірники, не вмикати світло та електроприлади (найкраще знеструмити всю квартиру, відключивши електроживлення), щоб уникнути вибуху.
 - 2.3. Провітрити все приміщення, а не тільки загазовану кімнату.
 - 2.4. Залишити приміщення і не заходити в нього до зникнення запаху газу.

2.5. Якщо запах не зникає, терміново викликати аварійну газову службу за телефоном „104”.

3. При перепадах або відключенні напруги в електричній мережі:

3.1. Дізнатися від місцевої влади адреси розміщення пунктів незламності (обігріву) та за потреби прямувати туди.

3.2. Відключити електропобутові прилади, за можливості – знеструмити все помешкання (будинки).

3.2. Бути обережним, використовуючи для освітлення квартири (житлових приміщень) господарські свічки, фонарики чи сухий спирт.

3.3. На вулиці не наближатися ближче ніж на 5 – 8 метрів до обірваних або провислих дротів. Організувати охорону місця аварії та негайно зателефонувати за номером „101”.

3.4. Якщо дріт впав поблизу, відійти від небезпечної зони дрібними кроками або стрибками (тримаючи ступні ніг разом), щоб уникнути ураження напругою.

4. У випадку відсутності опалення:

4.1. Дізнатися від місцевої влади адреси розміщення пунктів незламності (обігріву) та за потреби прямувати туди.

4.2. Для обігріву приміщення варто користуватись електрообігрівальними пристроями тільки заводського виготовлення. Слід пам'ятати, що опалення квартири за допомогою газової або електричної плити може призвести до трагедії.

4.3. Не вмикати у квартирах більше одного електрообігрівача – може не витримати загальнобудинкова мережа.

4.4. Не використовувати у квартирах „буржуйки”, бензинові, дизельні генератори, газові балони.

4.5. Для збереження в приміщенні тепла, щільно закрити вікна шторами, жалюзіями, ролетами, заклеїти щілини у вікнах та балконних дверях, закрити їх ковдрами.

4.6. Обрати одне приміщення в оселі для обігріву, облаштувати там спальне місце.

4.7. Не вживати алкогольні напої заради хибного відчуття зігріву.

5. У разі відсутності централізованого водопостачання або неможливості використання питної води з джерел централізованого водопостачання:

5.1. Користуватися водою з:

бюветів та інших джерел децентралізованого водопостачання (колодязів, шахтних криниць тощо);

пунктів розливу питної води, пересувних та стаціонарних.

5.3. Використовувати фасовану пляшкову воду та воду в ємностях для індивідуального користування.

5.4. Зберігати питну воду потрібно в закритих ємностях. Водночас обов'язково позначити стікерами з написами „Вода знезаражена для пиття”, „Вода для технічних потреб”, „Вода для господарських потреб”. Зазвичай роблять 2-3-добовий запас.

5.5. Слід звернути увагу, що воду з відкритих водойм потрібно використовувати тільки для технічних цілей. Для пиття та приготування їжі воду потрібно кип'ятити.

ІНСТРУКЦІЯ **дій за сигналами оповіщення** **«Увага всім», «Повітряна тривога»**

І Дії власників (адміністрацій) магазинів, ринків, торгово-розважальних центрів та інших торговельних комплексах, закладів громадського харчування та їх відвідувачів.

1.1. Підготовчі заходи:

1.1.1 Рекомендації власникам:

- розробити маршрути евакуації до найближчого укриття (власного або за договором з іншим суб'єктом господарювання) для персоналу та відвідувачів;
- позначити їх відповідними покажчиками;
- призначити осіб, відповідальних за оповіщення, відкриття дверей запасних евакуаційних виходів, забезпечення порядку під час евакуації, збереження майна тощо;
- розробити інструкцію для працівників щодо дій за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» та провести з ними тренування;
- розмістити на видному місці інформацію для відвідувачів щодо порядку дій за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» зі схемою руху до найближчого укриття;
- забезпечити наявність та готовність системи оповіщення на випадок дій за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога»;
- періодично доводити інформацію до відвідувачів щодо дій у разі загрози за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» (гучномовним зв'язком, тощо);
- систематично перевіряти справність системи оповіщення, стан шляхів евакуації;
- за необхідності вжити обмежувальні заходи щодо кількості відвідувачів.

1.1.2 Рекомендації відвідувачам:

- ознайомитися з інформацією щодо дій у разі загрози за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» під час перебування у закладі;
- дотримуватися правил поведінки в місцях масового перебування людей;
- не залишати неповнолітніх дітей без нагляду;
- уважно стежити за сигналами системи оповіщення та оголошеннями адміністрації закладу;
- неухильно виконувати вказівки адміністрації закладу.

1.2. Порядок дій при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога»:

1.2.1. Рекомендації власникам:

– негайно сповістити про це персонал та відвідувачів (у тому числі у формах, доступних для осіб з порушеннями зору та слуху), повідомити місце розташування найближчого укриття (власного або за договором з іншим суб'єктом господарювання);

– організувати швидко евакуацію відвідувачів та персоналу;

– перевірити відсутність людей у приміщеннях після евакуації.

1.2.2. Рекомендації відвідувачам:

-у разі оголошення евакуації негайно залишити приміщення зберігаючи спокій;

-під час евакуації не користуватися ліфтами, спускатися сходами, прямувати визначеними маршрутами евакуації до визначених укриттів;

-швидко, без паніки зайняти місце у найближчій захисній споруді (сховищі, підвальному приміщенні, паркінгу, тощо);

-якщо захисної споруди поблизу немає, сховатися за бетонними плитами, бордюром, лягти у заглибленнях землі;

-зберігати спокій, не піддаватися паніці, зберігати здатність швидко і правильно оцінювати ситуацію;

-за необхідності надати допомогу тим, хто її потребує.

II. Дії вчителя та відповідальної особи під час проведення навчальних занять.

2.1. Підготовчі заходи.

– заклад освіти заздалегідь повинен:

розмістити покажчики напрямку руху для швидкого та безпечного проведення евакуаційних заходів учасників освітнього процесу;

визначити відповідальних осіб, які після евакуації перевіряють заклад на наявність присутніх учнів за межами захисної споруди;

забезпечити супроводження учасників освітнього процесу відповідальними особами з числа працівників освітнього закладу під час евакуації та укриття в захисній споруді;

у разі закріплення за однією захисною спорудою більше одного закладу, здійснити розподіл учасників освітнього процесу за наявними спорудами

фонду захисних споруд з урахуванням їх місткості та розташування на місцевості;

– учасники освітнього процесу мають заздалегідь:

бути ознайомлені з місцем розташування споруд фонду захисних споруд, а також правилами поведінки під час евакуації та укриття в захисних спорудах;

вміти виконувати заходи з Плану реагування на надзвичайні ситуації або Інструкції навчального закладу, які передбачені на випадок отримання сигналу.

2.2. Порядок дій при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога».

-відповідальна особа у разі надходження сигналу вмикає наявну систему оповіщення навчального закладу;

-вчитель має миттєво сповістити учнів (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припинити навчальне заняття;

-відповідальна особа разом із вчителями має скоординувати хід евакуації учнів від класу до захисної споруди (укриття);

-класи, в яких викладають вчителі, мають бути організовані для негайного пересування двома колонами в приміщенні класу та швидкого залишення кабінету. За можливості учні самоорганізуються для залишення кабінету та руху до захисної споруди. При обмеженому просторі для пересування учні залишають приміщення групами;

-відповідальні особи за евакуацію повинні знаходитись у заздалегідь визначених місцях та допомогти в організації та регулюванні швидкого руху до захисної споруди. До вчителів, які супроводжують молодші класи, приставити помічників;

-медичний працівник повинен знаходитись у відведеному для нього місці для швидкого надання медичної допомоги;

-відповідальні особи за евакуацію повинні знаходитися біля виходу із захисної споруди для здійснення контролю за порядком укриття учасників освітнього процесу та швидкого реагування у разі, якщо виявиться, що хтось відсутній;

-учні або цілі класи, які знаходяться на підвір'ї закладу, під час сигналу тривоги повинні рухатися під наглядом вчителя або самостійно до захисної споруди;

-у середині захисної споруди відповідальні особи повинні забезпечити, щоб учні швидко та обережно зайняли свої місця. Після того як усі учні займуть свої місця відповідальний за клас повинен перевірити наявність усіх учнів;

-під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи повинні провести заходи, щоб заспокоїти дітей та всіх, хто знаходиться в ній.

III. Дії водіїв громадського транспорту

3.1. Підготовчі заходи.

– маршрути евакуації з автотранспорту позначити відповідними покажчиками;

-провести відповідну роботу з автоперевізниками щодо розміщення інформації у транспортних засобах про дії водія та пасажирів у разі оголошення сигналів оповіщення «Увага всім! Повітряна тривога» ;

-розмістити схеми розташування укриттів вздовж маршруту руху транспортного засобу та на зупинках.

3.2. Порядок дій при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога».

– негайно довести сигнал до пасажирів;

– зупиняти рух транспортних засобів, вибравши безпечне місце до найближчої зупинки або розширення проїжджої частини («кишені»), відповідно до Правил дорожнього руху та забезпечити для пасажирів можливість покинути салон рухомого складу шляхом відкривання дверей для подальшого переміщення пасажирів та водія до найближчого укриття (за винятком міжміських перевезень);

– водій автотранспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення (автобус, тролейбус, маршрутне таксі) в межах одного населеного пункту прямує до найближчої зупинки громадського транспорту де інформує пасажирів, про адресу найближчого укриття та припиняє рух маршрутом до отримання сигналу „Відбій повітряної тривоги”;

– водій автотранспортного засобу, який здійснює перевезення громадян на внутрішньо обласних маршрутах, продовжує рух до найближчої зупинки у місті, селищі або селі та забезпечує для пасажирів можливість покинути салон рухомого складу шляхом відкривання дверей для подальшого переміщення пасажирів та водія до найближчого укриття;

– після відбою тривоги водій очікує пасажирів протягом 10 хвилин. Пасажири, які за цей час не встигли повернутися до транспортного засобу,

користуються наступним рейсом. Оплата за проїзд повторно в обох випадках не здійснюється;

– у разі знаходження транспортного засобу на кінцевій зупинці, залишатися там до закінчення тривоги. Проте, під кінець зміни або якщо цей час близький до комендантської години, виконати останній рейс. Якщо громадський транспорт перебуває не на кінцевій зупинці, продовжити рух до неї;

– вивести пасажирів з транспортного засобу, у разі наявності маломобільних груп населення організувати за допомогою пасажирів (кондуктора) їх евакуацію.

– відключити електроживлення транспорту від контактної мережі;

– швидко, без паніки зайняти місце у найближчій захисній споруді (сховищі, підвальному приміщенні, паркінгу тощо);

– якщо захисної споруди поблизу немає, сховатися за бетонними плитами, бордюром, лягти у заглибленнях землі.

IV. Дії персоналу закладів з постійним перебуванням літніх людей (будинки престарілих) та осіб з вадами зору та слуху

4.1. Підготовчі заходи:

– адміністрація закладу повинна заздалегідь розробити маршрути евакуації до найближчого укриття (власного або за договором з іншим суб'єктом господарювання) для персоналу та відвідувачів;

– позначити укриття відповідними покажчиками;

– призначити осіб, відповідальних за оповіщення, відкриття дверей запасних евакуаційних виходів, забезпечення порядку під час евакуації, збереження майна тощо;

– розробити інструкцію для працівників щодо дій за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» та провести з ними тренування;

– за кожною особою з вадами зору або слуху, а також за особами, які не можуть самостійно пересуватись закріпити працівника відповідального за евакуацію даної особи;

– розмістити на видному місці інформацію для відвідувачів щодо порядку дій за сигналом «Увага всім! Повітряна тривога» зі схемою руху до найближчого укриття;

- систематично перевіряти справність системи оповіщення, стан шляхів евакуації.

4.2. Порядок дій при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога»:

- негайно сповістити персонал закладу (у тому числі у формах, доступних для осіб з вадами зору та слуху), повідомити місце розташування найближчого укриття;

- переконатися, що повідомлення почули або побачили люди, які мешкають в закладі, особливо якщо це літні люди або люди із вадами зору та слуху, надати їм необхідну допомогу та організувати супровід в укриття;

- організувати евакуацію персоналу та відвідувачів з приміщень;

- перевірити відсутність людей у приміщеннях закладу після евакуації.

V. Порядок дій населення при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога».

5.1. Перебуваючи вдома:

- ввімкнути телевізор чи радіоприймач або уточнити інформацію за допомогою доступних Інтернет-ресурсів і ознайомитися з інформацією про характер тривоги;

- за можливості попередити сусідів самотніх людей, які мешкають поруч;

- швидко одягнутися та одягнути дітей, перевірити наявність пришитих з внутрішньої сторони одягу у дітей дошкільного віку нашивок, на яких зазначено: прізвище, ім'я, по батькові, адреса, вік, номери телефонів батьків;

- закрити вікна, вимкнути всі електричні та нагрівальні прилади, перекрити газ, загасити печі, вимкнути світло (автоматичну коробку, рубильник тощо);

- взяти «тривожну валізу» (індивідуальні засоби захисту, запас продуктів і води, особисті документи, кишеньковий ліхтар) та найкоротшим шляхом прямувати до найближчої захисної споруди чи укриття;

- у разі відсутності в радіусі 500 м від вашого будинку захисної споруди використовуйте для укриття підвальне приміщення під будинком;

- якщо ви не почули сигнал та у вас немає можливості швидко перейти у сховище, перейдіть до більш безпечного місця в квартирі: подалі від вікон, у коридор – за несучі стіни, або у ванну кімнату (але закрийте рушником дзеркало).

5.2. Перебуваючи на роботі:

- виконати заходи, передбачені на цей випадок Планом дій або Інструкцією, яка розроблена керівництвом та діяти за вказівками керівництва;
- швидко, без паніки зайняти місце у захисній споруді (сховищі, підвальному приміщенні).